

BILTEN

ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU - DRUŠTVO SAVA

Letnik XXI

števila 44

Beograd

december 2024

Promocija monografije ob 10-letnici DSF-ja

Promocija monografije ob 10-letnici DSF-ja

Ob 10-letnici Dnevov slovenskega filma v Srbiji je izšla monografija *Od Kekeca do Hjustona: Deset godina revije DSF*. Promocijo knjige smo pripravili na 27. festivalu slovenskega filma v Portorožu.

27. festival slovenskega filma v Portorožu se je odvijal v prostorih Avditorija od 22. do 27. oktobra 2024, promocija monografije ob 10-letnici DSF-ja pa je bila 23. oktobra 2024 v Zeleni dvorani Avditorija ob prisotnosti filmskih ustvarjalcev iz Slovenije. Knjigo so predstavili njen urednik Dragomir Zupanc, izdajatelj Saša Verbič ter dr. Ivana Kronja in Vladimir Šojat, ki sta prav tako sodelovala pri tem projektu. Moderatorica promocije je bila Nerina Kocjančič s Slovenskega filmskega centra.

Promocije so se udeležili še Bojan Labović, direktor 27. filmskega festivala v Portorožu, ter predstavniki Akademije za gledališče, film, radio in televizijo iz Ljubljane.

Ob tej priložnosti je bila v predverju Avditorija na ogled tudi fotografska razstava ob 10-letnici DSF-ja, ki jo je pripravila fotografinja Irena Herak, sicer svetovalka za kulturo in medije na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu.

Saša Verbič
prevod: Vladica Kljajić

Dragomir Zupanc prejemnik nagrade za življenjsko delo

12. decembra 2024 so priznani režiserji in člani Združenja filmskih umetnikov Srbije (UFUS AFE) prejeli Izjemne listine za celotno ustvarjanje in prispevek k srbski kinematografiji oziroma nagrade za življenjsko delo, ki jih podeljuje UFUS. Med njimi je bil tudi Dragomir Zupanc, režiser in predsednik Odbora za kulturo Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine ter član Društva Slovencev Sava.

Dragomir Zupanc, rojen leta 1946 v Ljubljani, je leta 1971 diplomiral na Fakulteti dramskih umet-

nosti v Beogradu iz televizijske in filmske režije. Veliko je sodeloval s TV Beograd, TV Titograd, TV Politika, RTV Slovenija. Od leta 1996 do 2010 je bil glavni režiser na RTV Srbija. Režiral je nadaljevanke *Prispevki k zgodovini Ju filma in politpornografiji*, *Slikarski trendi 20. stoletja*, *Pusti vse in beri* ter dokumentarne filme *Danilo Kiš – spomini, spominjanja*, *Tam, kjer trte jokajo* po dnevnikih Borislava Pekića, *Davorin Jenko – ustvarjalec himen in budnic*. Je tudi režiser 20-delne nadaljevanke *Nekaj lepega*, ki je nastala po besedilu Slobodana Stojanovića in s pripovedovalcem Draganom Nikolićem. Je avtor več glasbenih oddaj, in sicer *Trgovina skrivnosti* (Bajaga i Instruktori), *Hočemo gusle* (Rambo Amadeus), *Bila je tako lepa* (Dragan Stojnić), *Čembalo v 4 slikah* (Smiljka Isaković), *Studeniški slikopis* (Milutin Dedić), *Studeniški dnevnik* (Moma Dimić). Leta 2003 je prejel zlato olivo (TV Festival, Bar), leta 2005 srebrno olivo (TV Festival Bar), plaketo Jovan Aćin ZFUS ter zlato medaljo Beograda (Festival dokumentarnih in kratkih igranih filmov, Beograd), leta 2021 pa plaketo Društva Slovencev Sava. Leta 2018 je na Jahorina festu prejel tudi zlati javor za prispevek h kinematografiji. Je tudi član Akademije filmskih umetnosti in znanosti, predsednik Odbora za kulturo Državnega sveta slovenske narodne manjšine ter umetniški vodja Dnevov slovenskega filma v Srbiji.

Saša Verbič
Prevod: Jelena Babić
slike: preneseno s FB strani UFUS AFA

OBISKI IN SESTANKI

Hrvaški narodni svet v Subotici gostitelj dvodnevne srečanja Koordinacije nacionalnih svetov

Dvodnevno srečanje Koordinacije nacionalnih svetov narodnih manjšin je potekalo 23. in 24. septembra 2024 v Subotici, v prostorih Hrvaškega doma – Matica.

V drugi polovici leta je predsedovanje Koordinaciji nacionalnih svetov prevzel Hrvaški narodni svet, katerega predsednica Jasna Vojnić je zdaj tudi predsedujoča Koordinaciji.

Ta dogodek je bil izjemna priložnost za izmenjavo izkušenj in izboljšanje sodelovanja med nacionalnimi svetovi, s poudarkom na ključnih vprašanjih in izzivih, s katerimi se soočajo.

Dogodka se je udeležil tudi Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine.

Saša Verbič
prevod: Vladica Kljajić
slika: prevzeto z RTV

Obisk delegacije misije OEBS-a BiH v Nacionalnem svetu slovenske narodne manjšine v Beogradu

11. junija 2024 nas je obiskala delegacija misije OEBS-a BiH. V njej so bili tudi predstavnik Ministrstva za človekove pravice in begunce BiH Kemo Sarač ter člana Sveta narodnih manjšin BiH Davor Ebner in Franjo Rover. Namen obiska je bila izmenjava informacij o načinih delovanja, dobrih praksah in izkušnjah med nacionalnimi sveti narodnih manjšin v Srbiji. Pogovarjali smo se tudi o idejah za izboljšanje sodelovanja med Srbijo in BiH na regionalnem nivoju.

Saša Verbič

Obisk državnega sekretarja Marka Koprivca z Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj

4. decembra 2024 je bilo na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu srečanje z gospodom Markom Koprivcem, državnim sekretarjem na Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj. Sestanka sva se z Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine udeležila Saša Verbič in Zoran Jovičić, z Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu pa veleposlanik Damjan Bergant in konzul Dejan Vladić. Državnega sekretarja Marka Koprivca smo seznanili z dejavnostmi Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine in predlogom za spremembo Uredbe Vlade Republike Slovenije o pogojih za sprejem v slovensko državljanstvo.

Saša Verbič

Obisk gospe Brankice Janković, pooblaščenke za varstvo enakosti pri Nacionalnem svetu slovenske narodne manjšine

Dne 6. junija 2024 je Nacionalni svet slovenske narodne manjšine obiskala je gospa Brankica Janković, pooblaščenka za varstvo enakosti, s svojimi sodelavci. Pred Nacionalnim svetom je goste pozdravil Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta, prisotni pa so bili prof. dr. Maja Đukanović, predsednica Odbora za izobraževanje, Dragomir Zupanc, predsednik Odbora za kulturo ter Ivana Mandić, generalna sekretarka Nacionalnega sveta. Po predstavitvi prisotnih gostov je Saša Verbič seznanil pooblaščenko z delovanjem Nacionalnega sveta in stanjem slovenske skupnosti v Srbiji. Poudaril je, da do sedaj ni bilo prijavljenih primerov diskriminacije do pripad-

nikov slovenske skupnosti v Srbiji. Slovenska skupnost v Srbiji je večinoma mestno prebivalstvo in ni naselij, v katerih bi Slovenci predstavljali večino; zaradi tega ni uradne uporabe slovenskega jezika in pisave. Vendar pa je slovenski jezik, po besedah gospe Maje Đukanović, prisoten kot izbirni predmet v osnovnih šolah v Srbiji. Poudarila je tudi, da se na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu nahaja največji lektorat slovenskega jezika na svetu.

Slovenci v Srbiji se ukvarjajo tudi s promocijo slovenske kulture s predvajanjem filmov sodobne slovenske kinematografije in produkcijo dokumentarnih filmov. O tem je govoril gospod Dragomir Zupanc, umetniški direktor revije Dnevi slovenskega filma.

Založništvo je še ena oblika promocije naše skupnosti, pri čemer izstopa znanstvena revija Slovenika, ki že 10 let izhaja v sozaložništvu z Univerzo v Beogradu.

Radio podcast na spletni strani Slokult.info je še en medij, ki je naredil našo skupnost bolj vidno v Srbiji in širše. To je zelo pomembno za manjšinsko skupnost, kot je naša slovenska.

Pooblaščenka za varstvo enakosti gospa Brankica Janković je govorila o delovanju ustanove, ki jo vodi

ter o vrstah diskriminacije, ki jih poznajo.

Ob koncu obiska se je zahvalila za gostoljubje.

Saša Verbič,
predsednik Nacionalnega sveta
Prevod: Katarina Zelenović

Seja Koordinacije nacionalnih svetov narodnih manjšin Republike Srbije

7. avgusta 2024 je bila v Palati Srbija seja Koordinacije nacionalnih svetov narodnih manjšin Republike Srbije, na kateri smo uskladili predlog za prednostno področje, ki se v letu 2024 financira iz proračunskega sklada Republike Srbije. Po seji se je začela seja Sveta narodnih manjšin pod predstvom gospoda Tomislava Žigmanova, ministra za človekove in manjšinske pravice. Na seji je bil sprejet predlog Koordinacije nacionalnih svetov, da se v letu 2024 iz proračunskega sklada financirajo projekti s področja kulture.

Saša Verbič

KULTURNI DOGODKI

Predstavitev romana
O ljubezni, vojni, izgubi in pozabi prof. dr. Alenke Jensterle Doležal s Filozofske fakultete Karlove univerze v Pragi

V sredo, 24. aprila, smo se v okviru Lektorata za slovenistiko Filološke fakultete Univerze v Beogradu v prostorih Društva Slovencev Sava z velikim zanimanjem udeležili ganljive in čustvene predstavitve ter branja najnovejšega romana prof. dr. Alenke Jensterle Doležal s Filozofske fakultete Karlove univerze v Pragi. Gostja nam je predstavila svoj roman *O ljubezni, vojni, izgubi in pozabi*, ki govori o premalo obdelani temi kolektivne travme. Na zelo čustven način nam prikaže življenje različnih generacij žensk in kako se osebna izguba spremeni v generacijsko travmo. Prav ganljivost romana pa tudi nastop avtorice sta spodbudila poslušalce, da so se pozneje vključili v pogovor ter delili nekaj lepih pa tudi tragičnih trenutkov iz svojega

življenja. Delitev osebnih spominov je tisto, zaradi česar je bilo to srečanje posebno, hkrati pa je pokazalo, da je avtorica romana izbrala in obravnavala zelo pomembno temo. Čeprav vsi morda nismo doživeli podobnih izkušenj, o katerih piše avtorica, to ni predstavljalo ovire, da se skozi osebna doživetja ne bi mogli povezati in razumeti tematike tega romana.

Katarina Zelenović

Predavanje Prekmurščina, kinč predragi red. prof. dr. Hotimirja Tivadarja z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

V sredo, 20. marca 2024, je Lektorat za slovenistiko Filološke fakultete Univerze v Beogradu v prostorih Društva Slovencev Sava gostil profesorja fonetike s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani prof. dr. Hotimirja Tivadarja. Obisk profesorja Tivadarja je bil povod za promocijo najnovejše knjige Prekmurščina, kinč predragi, ki je nastala s posebnim namenom, in sicer, da bi se tudi v prihodnje obujal in ohranjal prekmurski jezik ter nasploh prekmurski del slovenske kulture, tako na ozemlju Slovenije kot tudi v zamejstvu. Knjigo Prekmurščina, kinč predragi lahko zagotovo štejemo za nesporen prispevek svetovni jezikovni skupnosti in vsem, ki želijo ustrezno preučevati prekmursko identiteto ter kulturo, ki v veliki meri temeljita na samem jeziku in ustvarjalni zapuščini.

Knjiga poleg pisane besede na priloženem digitalnem mediju vsebuje tudi zvočne in druge interaktivne vsebine. Na prvi strani knjige je namreč QR koda, s pomočjo katere lahko uporabniki dostopajo tako do tiskane knjige kot tudi digitalnih vsebin. Digitalni medij vsebuje tudi aktivne spletne povezave, ki predstavljajo zvočno in video posodobitev vsebine knjige ter izbor pesmi, ki so jih v Prekmurju prepevali nekoč in danes. Skozi avdiovizualne vsebine, pri nastajanju katerih so sodelovali strokovnjaki za prekmurski jezik in njegovi naravni govorci, je v vsako stran knjige vtkana ljubezen in želja po ohranjanju in oživljanju prekmurščine kot izjemno dragocenega dela slovenske kulture.

Teodora Živojinović

Delavnica Pravljisanica in čebelice z dr. Tatjano Vučajnk z Inštituta za slavistiko Univerze v Celovcu

V četrtek, 9. maja, je v prostorih Društva Slovencev Sava v okviru Lektorata za slovenistiko Filološke fakultete univerze v Beogradu gostovala dr. Tatjana Vučajnk z Inštituta za slavistiko Univerze v Celovcu. Profesorica je vsem zbranim predstavila zelo zanimiv projekt, ki ga je pred nekaj leti v Celovcu zasnovala in izvedla skupaj s svojimi študenti slovenščine. Gre za interaktivno delavnico, ki združuje besedila znanih slovenskih ljudskih pravljic ter majhnega robota (Bee-Bot) v obliki čebelice. Komplet materialov za izvedbo delavnice vsebuje besedila slovenskih ljudskih pravljic iz knjige Pravljisanica, kartončke z vprašanji o prebranem, sličice z odgovori na vprašanja ter igralno podlogo. Potem je tukaj še robot v obliki čebelice, ki ga udeleženci programirajo za premikanje vzdolž igralne podloge, dokler ne

doseže pravilnega položaja oziroma pravilnega odgovora na zastavljeno vprašanje, ki je zapisano na posameznem kartončku. Na delavnici smo najprej poslušali in nato še sami prebrali pravljico Zlatorog, potem pa smo v skupinah odgovarjali na vprašanja, zapisana na kartončkih, ter usmerjali robota čebelico. Takšni novi načini učenja, ki združujejo slike in aktivno uporabo obeh možganskih polovic, vedno prinesejo dobre rezultate. Profesorici Tatjani Vučajnk se za gostovanje najlepše zahvaljujemo. Imeli smo se lepo, zelo smo se zabavali in se veliko naučili.

Tamara Petrović

Za vso pomoč se prisrčno zahvaljujemo:

- Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
- Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije
- Nacionalnemu svetu slovenske narodne manjšine v Srbiji

Epistolarna intimnost v Elektronski zbirki PISMA: predavanje mag. Darka Ilina

20. novembra 2024 smo se v okviru Lektorata za slovenistiko Filološke fakultete Univerze v Beogradu v prostorih Društva Slovencev Sava udeležili zelo zanimivega predavanja mag. Darka Ilina, našega nekdanjega študenta, danes pa znanstvenega sodelavca v Raziskovalnem centru za humanistiko Univerze v Novi Gorici, kjer predava ter sodeluje v številnih znanstvenih raziskavah in projektih. Nastopil je s prispevkom Epistolarna intimnost v Elektronski zbirki PISMA ter nas z njim preprosto navdušil. Na mestoma humorističen in na trenutke tudi ganljiv način je predstavil ter prebral pisma in dopisovanja nekaterih slovenskih pisateljic iz 19. in 20. stoletja. Iz pisem smo lahko razbrali, kako so komunicirale, na kakšen način so izražale svoja občutja ter kakšen je bil takrat položaj ne samo pisateljic, temveč žensk nasploh, videli in slišali pa smo tudi, kakšna so bila mnenja in odnosi moških pisateljev do pisateljic. V Elektronski zbirki PISMA najdemo še

številna dopisovanja drugih žensk z moškimi, torej ne samo pisateljic, iz katerih lahko prav tako izvemo, kaj je bilo zanje v tistem času pomembno in kako je njihovo okolje vplivalo na njihove odnose. Po predavanju je sledil še živahen pogovor z izmenjavo mnenj ter pogledov na to temo. Našemu gostu smo se lepo zahvalili za gostovanje ter se dogovorili, da ga še kdaj povabimo.

Katarina Zelenović

Gostovanje Založbe Pivec iz Maribora

V sredo, 13. novembra 2024, sta bili v okviru Lektorata za slovenistiko Filološke fakultete Univerze v Beogradu naši gostji v prostorih Društva Slovencev Sava Neli K. Filipić in Nika Matanović, avtorici Založbe Pivec iz Maribora. V prijetnem vzdušju sta spregovorili o svojih knjigah in navdihu zanje. Pisanje za otroke in mladino jima je vedno predstavljalo izziv, saj morajo otroci začutiti zgodbo in so še posebej občutljiva publika. Obe sta poudarili, da je pisanje dolgotrajen proces, ki zahteva veliko truda, vendar je na koncu knjiga na policah bralcev krona tega dela.

Avtorica Neli K. Filipić je iskreno spregovorila o tem, kako se je začela ukvarjati s pisanjem šele v svojih tridesetih letih in kako nikoli ni prepozno, da začne človek delati tisto, kar ima rad. Pisateljica je podrobneje predstavila svoji knjigi Pasje veselje in Kdo je kriv, da je zima bela, ki sta v Sloveniji med mladimi bralci in njihovimi starši doživeli zelo lep sprejem. Avtorica Nika Matanović pa se je s pisanjem začela ukvarjati že v otroštvu. Svojo prvo knjigo Brez panike je izdala že pri trinajstih letih. Njen najnovejši roman Betonski labirint, ki nam ga je podrobneje predstavila, pa je izšel pred kratkim. Izvedeli smo, da je navdih zanj našla prav v Beogradu.

Po predstavitvi sta avtorici z veseljem odgovarjali na številna vprašanja obiskovalcev in se še enkrat spomnili svojih pisateljskih začetkov. Na koncu smo jima vsi skupaj zaželeli veliko uspeha pri njunem nadaljnjem delu in sklenili, da se še kdaj srečamo.

Tamara Petrović

Slovenski literarni liki kot ogledalo kolektivne zavesti: predavanje dr. Klemna Laha

V sredo, 27. novembra 2024, nas je v Društvu Slovencev Sava v okviru Lektorata za slovenistiko Filološke fakultete Univerze v Beogradu obiskal dr.

Klemen Lah, učitelj slovenskega jezika na Univerzi na Reki in Univerzi v Zadru, ki nam je na interaktiven način predstavil nekaj najbolj znanih slovenskih literarnih likov, kot so Martin Krpan, Peter Klepec, Kralj Matjaž, Lepa Vida in mnogi drugi. Poleg spoznavanja najpomembnejših literarnih likov v slovenski književnosti je profesor Lah tej temi dal osebni pečat in k njej pristopil interdisciplinarno – s sociološkega in psihološkega vidika. Imeli smo priložnost slišati, kako slovenska književnost oblikuje in izraža kolektivno identiteto skozi like svojih junakov ter kako Slovenci doživljajo te junake danes. Izvedeli smo, da literarni junaki pogosto odslikavajo vrednote, ideale in izzive družbe. Po predavanju, ki nam je odprlo pogled v svet slovenske kolektivne zavesti, smo uživali v čarobni izvedbi Kekčeve pesmi, ki jo je doživeto zapela gospa Dušanka Tomić. Njena interpretacija, polna toplote in nežnosti, je v nas prebudila spomine na otroštvo ter nas odnesla v svet, kjer se prepletajo resničnost in pravljice. Študenti in drugi prisotni, globoko ganjeni in navdihnjeni, smo iskali še več, zato smo takoj po predavanju profesorja povprašali po dodatni literaturi, da bi lahko še samostojno raziskovali in odkrivali odslikave slovenske identitete v skrivnostnem svetu ljudske književnosti. Profesor Klemen Lah nas je z vsem svojim znanjem in izkušnjami nedvomno še dodatno spodbudil k nadaljnjemu raziskovanju te nadvse zanimive teme.

Teodora Živojinović

UČIMO SE SLOVENSKO

Ponovno odkritje slovenskih korenin – moja zgodba o dediščini in identiteti

Kot 24-letna študentka iz Srbije verjamem, da moja osebnost ima mnoge vidike, ki so oblikovani z mojim poreklom. Moja mama in babica sta bili moja najmočnejša vez s slovensko dediščino, saj sta me učili ceniti tisto, kar je del mene, kar je moja srž in kar me oblikuje v osebo, kakršna sem danes.

Odkar sta obe preminili, čutim še večjo potrebo in odgovornost, da se povežem s svojo dediščino, ohranim to vez močno in se naučim še več o njej, vodena z dragimi spomini iz otroštva in z vezjo, ki sem jo delila z mamo in babico, ženstveno stranjo v moji družini.

Celotno življenje sem preživela v Srbiji, pred dvema

SLOKULT.INFO

Spletni portal „SLOKULT.INFO“

Slokult.info, platforma za obveščanje in promocijo aktivnosti slovenskih kulturno-umetniških društev v Srbiji, predstavlja prostor za promocijo slovenske kulture in umetnosti prek delovanja društev Slovencev in slovenskih združenj v Srbiji. Portal je namenjen slovenski narodni manjšini v Srbiji in vsem ostalim zainteresiranim za kulturo in umetnost. Slokult.info ponuja možnost za promoviranje in pozivanje javnosti na vse dogodke, ki jih organizirajo slovenska društva, in promocijo slovenskih umetnikov, ki delujejo in ustvarjajo v Srbiji. Dobrodošla vsa slovenska društva k sodelovanju-naj se dobra praksa daleč sliši.

Portal „Slokult.info“ podpira Nacionalni svet slovenske narodne manjšine.

letoma pa sem se preselila na Kitajsko. Slovenija ima posebno mesto v mojem srcu, in čeprav sem zdaj daleč, čutim, da je to kraj, ki me bo vedno sprejel z odprtimi rokami, prav tako kot moja ljubljena babica. Slovenijo sem obiskala že večkrat, in vsak obisk je pustil pečat v mojem srcu in me obogatil na poseben način.

V Sloveniji sem se kot mlada naučila smučati na zasneženih gorah in uživala v majhnih radostih življenja, kot je pohodništvo po zelenih poteh. Vsak korak me je popeljal bližje mojim koreninam in mi pomagal, da na drugačen način razumem mnoge babičine zgodbe o njenem otroštvu. Od zgodb o Barbari Celjski, po kateri je moja mama dobila ime, do neskončnih slik otroških iger ob Savinji in nekdanjega življenja v Celju, vse do

2024, december | 09

tihih pesmi, ki so me uspavale in zaradi katerih je bilo babičino naročje najvarnejše zatočišče zame.

Slovenija ni le oaza miru in narave, ki jemlje dih, temveč tudi kraj, kjer se počutim popolnoma mirno in kjer imam občutek, da pripadam. Podobno kot obisk babičine hiše – toplo, gostoljubno in polno ljubezni. Podedovala sem babičin smisel za humor, oči, ki žarijo, in ljubezen do Slovenije.

Ko sem odrasčala, sem začela sprejemati in razumeti svoje poreklo na drugačen način. Spoznala sem, da moja povezava s Slovenijo ni nekaj, kar živi in obstaja zgolj v zgodbah, ki mi jih je pripovedovala babica; ta povezava obstaja ne le v meni, temveč v sami deželi, njeni kulturi, čudoviti naravi, ljudeh.

Zdaj, ko sem na pragu odraslosti, ko postajam končna verzija sebe, čutim, da je to del moje identitete, ki jo negujem, del moje dediščine, na katero sem ponosna in ki jo želim raziskovati skozi lastna doživetja. Medtem ko nadaljujem svojo pot, kjerkoli že sem, nosim slovensko dediščino kot stalni opomnik na to, od kod prihajam in na pot, ki je še pred menoj.

Natalija Stanišić

Prevod: Tamara Pandurović

Učenje slovenskega jezika v Kostolcu

V Kostolcu je zaključen prvi semester pouka slovenskega jezika v Narodni knjižnici Ilija M. Petrović Kostolac. Pouk poteka vsako sredo v dveh skupinah, v začetni in starejši skupini, slovenščino pa poučuje učiteljica Lena Vastl Vračević.

V Kostolcu že deset let potekajo tečaji slovenskega jezika, ki jih obiskujejo člani Društva Sava iz Kostolca.

Preko šole se dijaki tudi seznanjajo z dogodki, ki jih organizira Društvo Sava.

Poleg jezika, v šoli se poučujejo tudi slovenska kultura, običaji in tradicija.

Kostolac je večkulturna skupnost, v kateri živi večja skupina ljudi slovenskega porekla in kjer že deset let deluje podružnica Društva Sava.

Predsednik Društva Slovencev iz Kostolca Saša Radić poudarja, da je vsako leto več ljudi, ki se zanimajo za učenje slovenskega jezika, ker želijo študirati v Sloveniji ali se naučiti jezika svojih prednikov.

Saša Radić

Prevod: Jovana Vuković

OTROŠKI KOTIČEK

Od Svetega Martina do Svetega Miklavža

Sredi novembra sovpadeta dva praznika, in sicer praznovanje martinovega, praznika, ko se po legendi mošt spremeni v vino in ki ga obeležujemo v Sloveniji, ter dan premirja v prvi svetovni vojni, ki je srbski državni praznik, ko se spominjamo konca prve

svetovne vojne, 11. novembra 1918.

„Jaz hodim s svojo svetilko in moja svetilka z menoj ...“ je pesem, ki je odmevala v Tašmajdanskem parku, ko smo se tja odpravili s skupino otrok, s katerimi smo izdelali martinove lučke.

Legenda o svetem Martinu pravi, da je sveti Martin podaril luč, ko je beraču podaril svoj plašč – in z njim upanje v dobro, dobro človeka in narave. Praznik se množično praznuje v severni Nemčiji, kjer so ga prevzeli tudi slovenski izseljenci in z njim zasvojili tudi mene, učiteljico slovenščine. Gre za čas, ko se z učenci lahko pogovarjamo o tem, kar je dobro v vsakem izmed nas in kako lahko dobroto širimo tudi

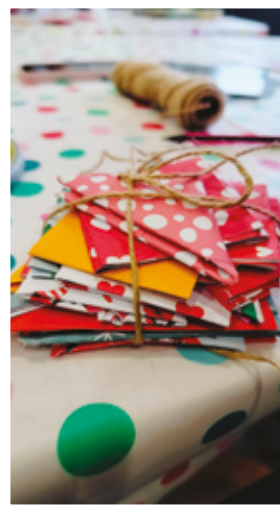
sami. Učenci so pri dopolnilnem pouku slovenščine v Beogradu izdelali svetilke, s katerimi smo 9. novembra nato razsvetlili beograjske ulice, ki sem jim je že lepo poznala podaljšana noč ...

In ni še dobro minil mesec dni, ko smo se pripravljali na srečanje z drugim gospodom na M. Dragemu Miklavžu smo pripravili prav posebno prireditev, polno glasbe in ugank. Miklavž, ki je prinesel tudi darila iz Slovenije, nas je močno razveselil in trmasto kljuboval deževnemu vremenu.

Vmes pa smo izdelali še adventni koledar, namenjen pričakovanju božiča v Sloveniji in skupnim trenutkom z najbližjimi.

Bila je lepa jesen. Hvala za topel sprejem in veselo dobrodošlico v Beogradu.

Lena Vastl Vračević,
*učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine
v Beogradu*

Kamišibaj delavnice za otroke

Leta 2022 smo v Društvu Slovencev Sava začeli z zdaj že tradicionalnim projektom Kamišibaj, ki je namenjen otrokom, starim od 5 do 11 let. Cilj projekta je učenje slovenskega jezika skozi zgodbe in pravljice.

Letos so se naši otroci, ki pod mentorstvom vodje projekta Ivane Mandić obiskujejo kamišibaj delavnice, predstavili na že 19. otroškem srečanju Mavrica v Subotici. Na srečanju, ki ga vsako leto organizira Društvo Slovencev Triglav, so se poleg njih z dramskimi, glasbenimi in recitatorskimi točkami predstavili še otroci iz številnih drugih društev Slovencev v Srbiji ter gostje iz Slovenije, in sicer otroci iz Zagorja ob Savi. Vsi sodelujoči so za udeležbo na srečanju prejeli tudi plakete. Gostitelji iz Subotice so otroke presenetili še z obiskom živalskega vrta ob Paličkem jezeru.

14. decembra so se naši otroci ob Miklavževanju v prostorih Društva Slovencev Sava predstavili s kamišibaj predstavo Zog.

Kamišibaj je tradicionalna tehnika pripovedovanja, ki izvira iz Japonske. Je edinstvena oblika pripovedovanja zgodb ob slikah in glasbi. Kamišibaj delavnice, ki jih v okviru dopolnilnega pouka slovenščine

organiziramo od leta 2022, otrokom zelo pomagajo pri učenju jezika, zato bomo z njimi nadaljevali tudi v letu 2025.

Ivana Mandić

19. otroško srečanje *Mavrica* v Subotici

Mavrica je tradicionalno otroško srečanje, ki ga je leta 2024 že devetnajstič zapovrstjo organiziralo Društvo Slovencev Triglav iz Subotice. Na dogodek organizatorji vsako leto povabijo vsa slovenska društva v Srbiji ter tudi učence in dijake iz Slovenije. 12. oktobra 2024 se je srečanja udeležilo veliko otrok iz Zrenjanina, Rume, Niša, Subotice in Beograda, slovenske barve pa so tokrat zastopali otroci iz Zagorja ob Savi. Iz Društva Slovencev Sava se je *Mavrice* udeležilo 11 otrok, ki so se predstavili s kamišibaj predstavo Zog. Po končanem programu je bilo poskrbljeno še za druženje v naravi, otroci so obiskali živalski vrt na Paliću blizu Subotice.

Srečanje je bilo, kot vsa leta doslej, zelo dobro organizirano, mladi vedno znova uživajo in se z

veseljem vračajo. Društvo Slovencev Sava se organizatorjem srečanja *Mavrica* v Subotici prav lepo zahvaljuje za ves trud in se že veseli novih dogodivščin v letu 2025.

Ivana Mandić

12 | december, 2024

Pojocha družba

TEKMOVANJE V SUBOTICI

Letošnja izvedba festivala slovenskih zborov v Subotici je bila posebna iz več razlogov, predvsem pa zato, ker je bil poleg revijalnega dela uveden tudi tekmovalni program.

Moram priznati, da sem dolgo razmišljala, ali naj prijavim Pojocha družbo na tekmovanje, saj se festival v Subotici odvija neposredno po naši poletni pavzi. Nisem bila prepričana, ali se lahko dovolj dobro pripravimo na tekmovalni del ali pa bi bilo morda bolje, da tudi letos nastopimo le v revijalnem delu. Na koncu smo se tik pred zdajci odločile prijaviti na tekmovanje! Zahteva je bila, da se v programu med drugim znajde tudi slovenska skladba iz 21. stoletja – česar v našem repertoarju nismo imele. Odločila sem se, da prijavim svojo priredbo znane pesmi Zabučale gore, ki sem ji vdihnili novo podobo, v upanju, da bo to žirija sprejela.

Pesem je zadonela z vsem srcem skozi prelepo Mestno hišo v Subotici, z novo energijo po poletnem odmoru. Ni nam bilo pomembno, katero mesto bomo osvojile, zadostoval nam je že naš lasten vtis o nastopu, ki je bil prav fantastičen. A našo energijo je prepoznala tudi strokovna žirija, ki nam je podelila prvo nagrado – in to na prvi tekmovalni izdaji festivala! Seveda je bilo veselje nepopisno, še posebej, ker je to že tretjič v enem letu, da smo se z medaljo vrnile s tekmovanja. Veselimo se prihodnjega leta in upamo, da bo festival v Subotici nadaljeval s tekmovalnim programom.

EKUMENSKO SREČANJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Velika čast in zadovoljstvo nam je, da smo tudi letos s svojo prisotnostjo obogatili Ekumenski festival zborov, ki se tradicionalno odvija oktobra v cerkvi Marijinega vnebovzeta v Zemunu. Za Pojocha družbo je bil to že šesti nastop na omenjenem festivalu, ki je sčasoma postal eden od simbolov Zemuna. Letos se nam je pridružil tudi član Komorne pojocha družbe, solist Stefan Simonović, s svojim izjemno učinkovitim nastopom. Na festivalu je sodelovalo kar osem zborov, po koncertu pa je bilo organizirano tradicionalno druženje.

NASTOP V NOVEM SADU

Po dveh letih premora je Pojocha družba ponovno nastopila v novosadski Sinagogi na festivalu, ki ga organizira Društvo Slovencev Kredarica v Novem Sadu. Imeli smo priložnost ponovno srečati slovenske zборе iz Zrenjanina in Subotice ter uživati v nastopih obeh zborov, ki delujeta v okviru društva Kredarica. Ker se je festival odvijal le deset dni po veliki tragediji, ki je prizadela Novi Sad, se je koncert začel z minuto molka, program pa je bil prav tako prilagojen.

MARTINOVANJE

Kot vsako leto je bilo tudi letos Martinovo v društvu Sava obeleženo veselo, s pesmijo, vinom in radostjo, za kar sta v veliki meri poskrbela ansambel Iztok in Pojocha družba ob spremljavi Ivana Debeljaka. Pojocha družba, ki je letos nastopila z rekordnim številom članic, se je predstavila z viničarskimi pesmimi in najbolj znanimi slovenskimi ljudskimi pesmimi, v katerih izvedbi se je pridružila tudi publika.

ADVENT V STARI PAZOVI

15. decembra se je Pojocha družba že tretjič predstavila publiki v Stari Pazovi, tokrat pred nekaj sto obiskovalci. Šlo je za koncert, ki poteka v veličastni protestantski cerkvi, v okviru obeleževanja adventa, ki ga organizira skupnost Slovakov v Stari Pazovi. Letos je bil poleg izjemne obiskanosti zabeležen tudi rekordni številčni nastop udeležencev iz različnih mest, ki so izvajali najlepše božične pesmi v desetih različnih jezikih.

Višnja Dimitrijević
Prevod: Tamara Petrović

Oda društvu slovencev Sava

Rasti, rasti dete majsko,
bodi vedro in veselo,
bodro, srčno in pošteno!
Naj živi slovenski rod,
tukaj, vedno in povsod!

Ohranjaj nam milo našo govorico,
očetov naših, mater, sester, bratov!
Pesem naša milozvočna,
teci, teci kakor naša krotka Sava,
melodije zbrane žubori!

Bistra Sava naj nas povezuje,
brate, sestre med seboj,
z našo rodno grudo ljubo,
ki se pretočila je
v našo novo domovino!

Srca naša bijte, bijte
za ljubezen stalno se prelivajočo,
med izvorno in tanovo domovino!
Naj živi slovenski rod,
tukaj, vedno in povsod!

Pavla Milovanović
(2. februar 2007)

Koncert Okteta Sotočje iz Slovenije

V petek, 27. septembra 2024, ob 19. uri je bilo v stolni cerkvi Blažene Device Marije v Beogradu koncertno gostovanje Kulturno umetniškega društva Oktet Sotočje iz Slovenije. Predsednik društva Sotočje je Jernej Štrancar, zborovodja Okteta Sotočje je Jani Klančič, predstavitevno besedo pa je imel član Boris Jež. Za gostovanje v Beogradu se Oktetu Sotočje najlepše zahvaljujemo.

Saša Verbič

Koncert Komornega dekliškega zbora Vox Ilirica iz Ilirske Bistrice

V stolni cerkvi Blažene Device Marije je 6. septembra 2024 nastopil Komorni dekliški zbor Vox Ilirica iz Ilirske Bistrice. Zbor sestavlja osem deklet iz Ilirske Bistrice in okoliških vasi ter zborovodkinja Elena Sedmak, profesorica na Glasbeni šoli Ilirska Bistrica.

Koncert se je odvil v treh delih. V prvem so se dekleta predstavila z novejšim sakralnim programom, v drugem s priredbami slovenskih ljudskih pesmi in v tretjem s priredbami slovenskih zimzelenih popevk. Publika je mlade pevke pozdravila z navdušenjem in jih na koncu nagradila z velikim aplavzom.

Društvo Slovencev Sava iz Beograda, ki je Komorni dekliški zbor Vox Ilirica povabilo v goste, se za gostoljubje zahvaljuje tudi stolni cerkvi Blažene Device Marije in njenemu župniku Mihaelu Sokolu za topel sprejem.

Saša Verbič

VOX
ILIRICA

Re Komorni dekliški zbor Vox Ilirica

e-mail: vox.ilirica@gmail.com

Občina Ilirska Bistrica <https://www.ilirska-bistrica.si/objava/740137>

Sposlovanje predsednik in člani Društva Sava!

Izredno veselje smo, da smo se lahko odpravili vašemu prijaznemu povabilu in gostovali pri vas, v Beogradu. V velikem veselju in zadovoljstvu nam je bilo nastopiti v vaši prelepi Katedrali blažene Device Marije in družiti se z vami. Za našo društvo pomeni obisk pri vas stik s slovensko kulturo, ki živi izven meja domače dežele in uresničevanje poslanstva širjenja slovenske pesni in besede med ljudi drugih dežel.

Pri vas smo se počutili tople sprejete. Poleg kulturnega poslanstva je bilo vredno gostovanje za nas lepo družjenje, ki smo ga tudi z vašo pomočjo popestrili z ogledi znamenitosti Beograda. Vse to ustvarja prijetne spomine in krepi medsebojne prijateljske vezi. Te pa so temelj delovanja ljubiteljskih društev, kakršna so naša.

Naj bo naša iskrena zahvala za vaše gostoljubje bkrati tudi priložnost, da vam poverimo, da ste tudi vi pri nas vedno dobrodošli!

S spoštovanjem,

predsednica Društva Vox Ilirica,

Elena Stemberger

Ilirska Bistrica, 26. 9. 2025

Martinovanje v Društvu Sava

V soboto, 9. novembra, je v Društvu Sava potekalo praznovanje slovenskega praznika vina, imenovano Martinovanje. To srečanje vsako leto zaznamuje vesela atmosfera, h kateri so posebej doprinesli Ivan Debeljak s svojo harmoniko, ženski pevski zbor Pojoča družba in glasbena skupina Društva Sava „Iztok“.

Ivana Mandić

Surovenia nihon tomono kai - Slovensko-japonska prijateljska skupina

SLOVENSKA BESEDA IN MARTINOVANJE NA JAPONSKEM

Slovensko-japonska prijateljska skupina je 24. novembra ob podpori Veleposlaništva Republike Slovenije v Tokiu in Slovensko-japonskega poslovnega sveta obeležila praznik svetega Martina. Čeprav na Japonskem stalno prebiva manj kot sto Slovenk in Slovencev, je Slovensko-japonska prijateljska skupina izredno dejavna. Zdaj smo med njimi tudi trije člani Društva Slovencev Sava, in sicer jezikoslovka dr. Tatjana Ilić s sinom Ilijo in možem Robertom Uyeyamo.

Slovensko-japonska prijateljska skupina v sodelovanju z Veleposlaništvom Republike Slovenije na Japonskem organizira številne kulturne dogodke in proslave. Njeno poslanstvo je predstavljanje in širjenje slovenske kulture na Japonskem ter povezovanje tam živečih Slovencev in njihovih potomcev z matično domovino Slovenijo.

Predsednica Slovensko-japonske prijateljske skupine Jelisa (Biba) Dobovšek Sethna je magistrica anglistike in direktorica mednarodne organizacije Linguapax Asia, ki se bori za ohranjanje jezikovne različnosti v svetu. Na Japonsko se je preselila iz Novega mesta in

je bila prva predavateljica slovenskega jezika na Tokyo University of Foreign Studies, bolj znani kot TUFS. Od leta 2019 imajo japonski študenti v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani in ob podpori Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik možnost učenja slovenščine na dodiplomskem in podiplomskem študiju. Med znanimi člani Slovensko-japonske prijateljske skupine je tudi prof. dr. Andrej Bekeš, jezikoslovec in japonolog ter prvi predstojnik Oddelka za azijske in afriške študije, ki je bil na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani ustanovljen leta 1995.

Na martinovanju v Tokiu se je jedlo in pilo po slovensko: štruklji in pečena raca z mlinci, cviček in refošk. Zmagovalci »trivia« tekmovanja v poznavanju Slovenije, med katerimi je bil tudi trinajstletni Kekec Ilija Uyeyama iz Društva Slovencev Sava, so dobili prav posebno nagrado, in sicer odličjen ajdov med iz Slovenskih goric. Ajdov med na Japonsko uvaža gospod Fujio Miyachi. Odkar se je prvič udeležil gorske dirke v Slovenskih goricah, ta zaljubljenec v Slovenijo piše blog o lepotah Slovenije in to v slovenščini!

Tatjana Ilić

100-letnica delovanja Psihiatrične klinike Univerzitetnega kliničnega centra v Beogradu

Letos mineva sto let od ustanovitve Psihiatrične klinike Univerzitetnega kliničnega centra v Beogradu. Ta jubilej je za psihologe zelo pomeben, saj se je njihova dejavnost pričela razvijati prav v tej ustanovi. Prva klinična psihologinja, ki je pričela s praktičnim delom, je bila Milica Petrović. Leta 1952 je dokončala študij v Parizu, nato pa se je zaposlila na kliniki, kamor jo je povabil profesor Vujić. Za njo je prišel profesor Josip Berger, v Srbiji poznan kot začetnik psihodiagnostike, nato pa so sledili še mnogi drugi priznani psihologi, med njimi Ivan Nastović, Stanka Gavrić, Jelica Todorović, Lukrecija Vranješević, Mira Divac, Jelena Manojlović in Branka Vukašinović, vsi univerzitetni profesorji, ustanovitelji

prvih svetovalnic in centrov za družinsko terapijo. Mnogi med njimi so kasneje delali tudi v priznanih ustanovah v tujini. Med letoma 1980 in 1984 so na Oddelku "Avala" nastale prve izobraževalne skupine za transakcijsko analizo. Pri delu so jim pomagali gostujoči inštruktorji, profesorji in znani terapevti iz tujine, med njimi tudi Graham Barns, Shea Shafer ter Meri in Robert Golding. Domači psihologi so tako z njihovo pomočjo postali prvi kvalificirani TA terapevti v nekdanji Jugoslaviji. Psihiatrična klinika Univerzitetnega kliničnega centra v Beogradu je ves čas svojega delovanja tudi izobraževalni center za specializacijo iz medicinske psihologije Medicinske fakultete Univerze v Beogradu. Danes je na kliniki zaposlenih devet psihologov, ki tudi poučujejo, in sicer predmete, povezane s klinično in nevrolško oceno stanj. Ob jubileju upamo in si želimo, da bodo tudi nove generacije kliničnih psihologov obdržale visoko profesionalno raven delovanja ter da bo Psihiatrična klinika Univerzitetnega kliničnega centra v Beogradu še naprej pomemben izobraževalni center bodočih psihologov.

Vir: Psihološke novine
Pripravila: Danijela Stojnić

Zdravstveni posveti v Društvu Slovencev Sava

Dr. Katarina Milisavljević, specializantka interne medicine, trenutno zaposlena v Klinično-bolnišničnem centru Bežanijska kosa v Beogradu, v prostorih Društva Slovencev Sava opravlja preventivne zdravstvene posvete. Lahko vam izmeri krvni tlak, srčni utrip, saturacijo, indeks telesne mase, skupaj lahko pogledate laboratorijske in druge medicinske izvide ter se pogovorite o morebitni nujni daljši diagnostiki. Povprašate jo lahko še po

nasvetih v zvezi z internističnimi stanji ter zdravjem in boleznih nasploh.

Članica Društva Slovencev Sava Nataša Stevović, magistrica rehabilitacijske terapije, je vsem zainteresiranim članom svetovala glede reševanja težav s telesno držo. Tudi ta akcija se bo še nadaljevala, člani društva bodo o terminih srečanj pravočasno obveščeni.

Do zdaj se je z našima zdravnicama posvetovalo že veliko članov. Upamo, da bodo ti nadvse koristni zdravstveni posveti v prostorih Društva Slovencev Sava živeli še naprej.

Ivana Mandić

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi „Sentiment“

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno-sentimentalno kulturno dediščino članov Društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti ki so vam pri srcu, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblačil...) ter izhajajo iz Slovenije oz. so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino. S tem opusom, to je zbirkov spominov, ki so povezani z vam ljubimi predmeti, bi na usrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko im profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete – eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, ter se bo na sodoben interaktiven in kreativne način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot „objekt-znamenje“ (v smislu beseda in predmeta) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lasnik kateregakoli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (office@drustvosava.org).

NAJPOGOSTEJŠE SLOVNIČNE NAPAKE - 2. DEL

4. Napačna raba predlogov k in h

Napačno: Odšel sem k gospodu.

Pred besedami, ki se začnejo na črko g ali k, pišemo predlog h. Pred besedami, ki se začnejo na vse ostale črke, pa pišemo predlog k.

5. Napačna raba predlogov z in iz

Napačno: Danes smo se vrnili iz morja. Bili smo namreč na morju, zato smo prišli z morja (na – s/z).

Napačno: Prišli smo s Kranjske Gore. Ker smo bili v Kranjski Gori, smo prišli iz Kranjske Gore (v – iz).

6. Napačna raba namenilnika in nedoločnika

Namenilnik uporabljamo ob glagolih premikanja.

Konča se na –t ali –č.

Nepravilno: Grem plavati.

Pravilno: Grem plavat.

Nedoločnik stoji za glagoli, ki izražajo željo, nujnost ali dovoljenje. Konča se na –ti ali –či.

Nepravilno: Moram se poboljšat.

Pravilno: Moram se poboljšati.

7. Napačna raba 2. sklon

Nikar ne zamenjajte roditelja (2. sklon) s tožilnikom (4. sklon)!

Napačno: Če Petro niste prepoznali do sedaj, jo ne boste nikoli.

Pravilno: Če Petre niste prepoznali do sedaj, je ne boste nikoli.

8. Napačna raba dvojine

Pri samostalniki ženskega in srednjega spola se namesto dvojske oblike vse prepogosto uporablja množinska oblika, kar je napačno.

Napačno: Prelistal je obe knjige.

Pravilno: Prelistal je obe knjigi.

Napačno: Pojedel sem dva jabolka.

Pravilno: Pojedel sem dve jabolki.

Pripravila: Danijela Stojnić

Vir: Najpogostejše pravopisne napake (Nasveti.net)

GRAH S ŠIROKIMI REZANCI

Sestavine: 1 kg graha, 8 dag olja, žlica moke, pol čebule, sol, ½ kg domačih širokih rezancev

Priprava:

Grah pokuhamo v slani vodi. V vroče olje damo moko in premešamo, nato dodamo še seseklano čebulo. Ko se čebula zmehča, dodamo grah in prilijemo vodo. Prevremo in zakuhamo široke rezance. Ponudimo kot samostojno jed ali kot prilogo k suhem mesu, govedini ali pečenki.

SVINJSKI SVALJKI

Sestavine: 1.5 kg svinjine, 8 dag olja, 1 žlica moke,

Slovenske narodne jedi

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše skupne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

poper, pol žlice kaper, sol

Nadev: 30 dag mlete svinjine, materina dušica, sol, sesekljan peteršilj, pol čebule, ena žemlja, 1 ali 2 jajci, Priprava:

Kos puste svinjine narežemo na tanke zrezke in jih potolčemo. Vsak zrezek namažemo z nadevom, ga zavijemo in povežemo. Spečemo na olju. Prilijemo malo vode. Ko je meso mehko, dodamo podmet (žlica moke in vode, sesekljane kapre, sol, poper).

Nadev: Mleti svinjini dodamo malo materine dušice, sesekljan peteršilj in čebulo, v vodi namočeno in ožeto žemljo, 1 ali 2 jajci. Solimo in dobro premešamo.

GORIŠKA PINCA

Sestavine: 1 kg ostre bele moke, 4 dag kvasa, 1/4 kg masla, 10 rumenjakov, vanilija, limonina lupinica, rum, 1/4 kg sladkorja, nekaj žlic mlačnega mleka, sol

Priprava:

Iz 15 dag moke, kvasa in mlačnega mleka oblikujemo hlebček, ki naj vzhaja pokrit. Vzhajanega raztrgamo na majhne koščke in jih zmešamo z ostalo moko. Penasto umešamo maslo in sladkor, postopoma dodajamo rumenjake. Mešamo pol ure. Dodamo moko, pomešano s koščki kvašenega testa. Primešamo še seseklano limonino lupinico, sol, vanilijo in rum ter pregnetemo. Hlebček razpolovimo na dva enaka dela. Zavijemo v pomokan prt in pustimo čez noč. Drugi dan položimo hlebčka v vročo pekač. Vsakega trikrat zarežemo od sredine navzven in spečemo.

Danijela Stojnić

Vir: Slovenske
narodne jedi

Spomin na babico Marijo in otroštvo v Sloveniji

Moja pokojna babica Marija Osek je rojena leta 1918 v Rogaški Slatini. Zgodnje otroštvo je preživela v Sloveniji, vendar jo je druga svetovna vojna ujela na območju novorazglašene NDH in je odpeljana v koncentracijsko taborišče Jasenovac. Po Jasenovcu je, tako kot še določeno število drugih taboriščnikov, bila premeščena v taborišče Mauthausen v Avstriji, kjer je dočkala konec druge svetovne vojne. Šele mnogo let kasneje, ko sta bili moja mama in teta že odrasli, je z njima delila to informacijo, ker ju je želela obvarovati in na nek način, zaščititi pred grozotami, ki jih je doživela.

Po drugi svetovni vojni, leta 1947, je spoznala mojega dedka, ki je bil na službovanju na Hrvaškem,

in se preselila v majhno mesto v Vojvodini, Bečej, v Srbiji, kjer je preživela preostanek življenja. Čeprav je babica umrla, ko sem bil majhen, še vedno se spomnim nekaterih situacij povezanih z njo in mest, ki sem jih obiskal s starši. Kot večina otrok, imam lepe spomine iz otroštva, en del teh spominov pa je povezan s Slovenijo, kamor sta me starša peljala na obisk k sorodnikom po mamini strani. Vedno smo bivali v veliki hiši na majhni vasi Tuncovec v vzhodni Sloveniji, kjer je babica odraščala in kjer je še vedno živel njen brat. Njihova hiša je stala na samem robu

gozda, ob potoku, ki je tekel v bližini hiše. Spomnim se kako očarljivo je bilo to meni, otroku iz mesta. In kot vsak otrok sem tudi jaz ves čas želel iti v ta gozd.

Poleg obiskov Tuncovca mi je v spominu ostal tudi obisk Bohinjskega jezera, kamor sta rada zahajala moja starša. Tisto, česa pomnim ko sem bil otrok in kar je morda pustilo najmočnejši vtis name, je zagotovo bila velikost jezera; tudi kasneje, skozi odraščanje, me je ogled nekaterih družinskih fotografij na nek način vračal v te trenutke. Kasneje, ko sem raziskoval ta področja na spletu, sem čutil posebno povezanost z Bohinjem, kot da so ti zgodnji vtisi in spomini pustili globljo sled, kot sem se sprva zavedal. Vsekakor pa še danes, ko pomislim na babico Marijo in tista potovanja, čutim hvaležnost, da so se mi ta doživetja vtisnila v spomin.

Boris Nikičević

Prevod: Snežana Cvjetković

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1.1.2009., je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek za vpis osebno dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

Ekskurzija z Društvom Sava - Arandelovac in Orašac

Decembra so člani Društva Sava uživali v izletu skozi zgodovinske in naravne lepote Šumadije. Naše potovanje se je začelo z obiskom Orašca, kjer smo si ogledali znameniti kraj Prve srbske vstaje in se spomnili pomembnih trenutkov iz nacionalne zgodovine. Pot nas je naprej vodila skozi Arandelovac, kjer smo uživali v sprehodu po čudovitem parku Bukovičkih toplic, znanem po številnih skulpturah, ki ga krasijo. Imeli smo priložnost obiskati tudi izvir mineralne vode, po kateri je ta pokrajina znana.

Poseben del izleta je bil ogled Risovačke jame, pomembnega arheološkega najdišča, ki priča o življenju pračloveka – neandertalca. Ob strokovnem vodenju smo izvedeli zanimivosti o fosilih ter orodjih in ostankih, najdenih v jami, ki segajo v ledeno dobo. Po jami smo obiskali Narodni muzej Arandelovac, kjer smo imeli priložnost videti prazgodovinske fosile jamskega medveda, jamskega leva, jamske hijene in drugih živali ter različne etnološke zbirke, ki hranijo kulturno dediščino tega kraja.

Izlet smo zaključili s pohodom na vrh Bukulje, kjer smo se naužili svežega zraka in panoramskega razgleda z razgledne ploščadi. Izlet je bil idealna priložnost za druženje, izobraževanje in uživanje v naravi.

Zorana Zupan
Prevod: Lidija Čolić

Zimski izlet na hrib Bukljo

Hrib Bukulja leži v samem srcu Šumadije, približno 80 kilometrov od Beograda, ob njenem vznožju pa se nahajata mesti Arandelovac in Bukoviška banja ter Risovačka jama, katere ogled je bil cilj našega decembrskega izleta. Iz Beograda smo se odpravili v nedeljo zjutraj okoli 8. ure in že po približno 45 minutah obiskali eno obcestno destinacijo – vas Orašac, ki je od Arandelovca oddaljena le 6 kilometrov. Ta vasica je zelo pomembna za zgodovino Srbije, saj se je tu zgodil eden najpomembnejših dogodkov v zgodovini srbskega naroda – začetek prve srbske ustaje. Po kratkem obisku tega pomembnega kraja smo nadaljevali pot do Risovačke jame, ki se nahaja v istoimenskem hribu na samem vhodu v Arandelovac. Tu, v hribu ob desnem bregu rečice Kubršnice, je nekoč obstajal kamnolom. Leta 1950 so med delom povsem naključno odkrili jamo. V jami smo si ogledali razstavo risovaškega človeka (neandertalca) v naravni velikosti ter nekaj figur in ostankov izumrlih živali, kot je na primer jamski lev.

Po ogledu jame smo izlet nadaljevali z obiskom parka Bukoviške banje, ki se razprostira na 21,5 hektarja. Tam smo si vzeli odmor ob znameniti bukoviški mineralni vodi. Park je sicer znan po svoji stalni postavitvi marmornih skulptur, ki so delo najvidnejših domačih in svetovnih umetnikov. Pred vzponom na Bukuljo smo obiskali še Narodni muzej Arandelovca, kjer smo si ogledali stalno razstavo z naslovom »Milenijumi«. Ideja razstave je prikazati neprekinjeno poselitev območja občin Arandelovac in Topola skozi tisočletja. Najstarejši razstavljeni predmeti pričajo o življenju neandertalca, najdenega v Risovački jami,

del razstave pa predstavlja tudi lapidarij, v katerem so razstavljeni srednjeveški nadgrobní spomeniki in fragmenti srednjeveških cerkva in samostanov.

Po obisku muzeja smo se peš odpravili na vzpon po gozdni poti, imenovani »pot zdravja«, ki vodi na sam vrh Bukulje, visoke 696 metrov. Po približno eni uri vzpona smo prispeli na vrh, kjer smo druženje nadaljevali v restavraciji. Pred odhodom v Beograd smo se povzpeli še na razgledni stolp, visok približno 20 metrov, od koder se je razprostiral resnično fantastičen razgled. Po neizogibnem fotografiranju smo se nato vrnili v Beograd.

Boris Nikićević

Prevod: Teodora Živojinović

Reportaža s potovanja po Maroku

V zadnjem času veliko število turističnih agencij vedno več organizira potovanja v Maroko. To je povsem razumljivo, saj je Maroko čudovit in edinstven. To je sijoča zvezda Afrike.

Maroko je dežela z raznoliko, bogato kulturno dediščino, zgodovino in tradicijo, s posebnimi čari, z mesti med srednjim vekom in zelo modernim in sodobnim. To je dežela naravnih lepot, zelo raznolikega reliefa od rodovitnih zelenih nižin ob rečnih dolinah do visokih vrhov gorovja Atlas, od čudovite peščene atlantske obale na zahodu do peščene puščave na vzhodu.

V Maroku sem bil večkrat kot vodnik planinsko-turističnih skupin. Glede na izkušnje in poznavanje te dežele sem pripravil reportažo o potovanju po Maroku v treh delih, začenši od severa proti jugu. Reportaža se prikazuje v slovenskem društvu Sava po vnaprej določenih terminih. Reportaže spremljajo fotografije in besedila ter ustne predstavitve in večinoma se nanašajo na zgodovinsko dediščino Maroka.

Prvi del potovanja po Maroku vsebuje opise obiskov cesarskih mest: Fes, Meknes in prestolnice Rabat, pa tudi arheološkega najdišča Volubilis.

Cesarska mesta so največji zaklad te države. V njihovih medinah se že stoletja nič ne spreminja. Znotraj njih, v labirintu ozkih ulic in tržnic, se življenje drobnih obrtnikov in trgovcev odvija v povsem drugačnem vrtincu časa, le nekaj korakov stran pa so razkošni bulvarji, stavbe sodobne arhitekture in luksuzni hoteli.

Fes je sestavljen iz treh delov: novega in dveh starih delov mesta (medini).

Medini Fes el Bali in Fes el Jdid vsebujeta številne

zgodovinske znamenitosti. Skozi medini lahko hodite peš – to je največja cona za pešce na svetu. Fes je še danes duhovno in obrtniško središče Maroka. V Fes el Bali se vstopi skozi najlepša in znamenita Modra vrata – Bab Boujloud.

V Fes el Baliju najpomembnejše mesto pripada medresi (verski šoli) Karauinen, ki je najstarejša kulturna ustanova na svetu, ustanovljena leta 859. Obiskali smo znamenito medreso Bou Inania iz leta 1323. Nadaljnje znamenitosti Fesa so tri znane usnjarne – obiščemo najbolj znane usnjarne Chouara Tannery. V labirintu ulic je veliko majhnih trgov in bazarjev z različnimi obrtniški izdelki.

Meknes, Unescova dediščina, je pod sultanom Mulajem Ismailom (1672–1727) postal glavno mesto Maroka in dosegel svoj vrhunec. Mesto je obdano z obrambnim zidom, dolgim približno 40 km. Znotraj obzidja so številne zgradbe, cesarska palača, mavzolej sultana, hlev za 12.000 konj, jezero za oskrbo z vodo, velik zapor za ujete kristjane, monumentalna mestna vrata, mošeje, številni vrtovi. Po njegovi smrti je bila prestolnica preseljena nazaj v Fes.

Rabat je glavno mesto Maroka z milijonom in pol prebivalcev. Poleg sodobnega dela mesta, kjer so vse pomembne državne ustanove v bližini izliva reke Bu Regreg v Atlantik, se nahajata stara dela mesta Kasba Udaja in medina.

Vsa cesarska mesta Maroka imajo cesarske palače, ki jih je mogoče videti le od zunaj, saj vstop v cesarske palače ni dovoljen. Znamenitosti Rabata so: Mavzolej Mohameda V. in Hassanov stolp, Kasbah des Oudaias,

Rabatska medina, Chella in druge. Cesarska palača v Rabatu je rezidenca kralja Mohameda VI.

Mavzolej Mohameda V., ves v belem marmorju, je eden najlepših spomenikov maroške prestolnice, posvečen kralju, ki je prispeval k neodvisnosti Maroka.

Hassanov stolp so začeli graditi leta 1195 našega štetja z idejo, da bi bil največja mošeja na svetu, vendar je bila po smrti ustvarjalca nadaljnja gradnja ustavljena.

Kasba Udaja je bila zgrajena leta 1146 kot vojaška baza na obali Atlantskega oceana ob izlivu reke Bou Regreg in je bila obdana z obzidjem. Kasneje je bila razširjena. Danes je Udaja ena od številnih priljubljenih turističnih atrakcij Rabata. V Kasbo se vstopi skozi vrata Bab Oudaya, ki veljajo za najlepša vrata tistega časa.

Šelu so zgradili Feničani na bregu reke Bou Regreg, kasneje pa so jo zasedli Rimljani. V začetku 14. stoletja je sultan Merinid zgradil trdnjavo z visokimi zidovi kot verski kompleks in na rimskih temeljih postavil nekropolo (pokopališče).

Volubilis je najpomembnejše rimsko najdišče v Maroku, ki izvira iz 1. stoletja pred našim štetjem, in je eden najlepših rimskih ostankov v Afriki. Zgrajen je bil na temeljih kartažanskega mesta iz 3. stoletja pred našim štetjem. Poleg ostankov stavb so zelo dobro ohranjeni tudi talni mozaiki.

Drugi del potovanja po Maroku je pot iz Fesa čez Atlas do puščave in iz puščave čez pobočja Atlasa do Marakeša.

Irfan je prvo mesto za Fesom, gorski kraj na srednjem Atlasu na 1700m, poletno in zimsko letovišče. Od tam pot vodi po spodnjem robu Atlasa in pokrajina se spreminja iz zelenih travnikov in cedrovih gozdov v skalnato območje z redko vegetacijo.

Merzuga je mesto na robu puščave. To je kraj, kjer se usedete na kamele in odjahate naprej do beduinskega puščavskega tabora. Tradicionalna večerja, beduinska glasba pod zvezdnatim nebom in nočitev v šotorih.

Iz puščave pot vodi proti zahodu, in sicer proti soteskama **Dades in Todra**. Nočitev v kazbi, tipični berberski stavbi, ki se nahaja na robu globoke soteske.

Zahodneje gremo skozi **Uarzazat**, maroški Hollywood, znan po številnih filmih. V neposredni bližini je srednjeveško mesto **Ait-Ben-Haddou**, ki je Unescova dediščina. Zelo dobro ohranjen ksar. Gre za skupino zemeljskih zgradb, obdanih z visokim obzidjem, tradicionalni predsaharski življenjski prostor na pobočju hriba, nekoč kašča na karavanski poti, danes pa turistična atrakcija in dekor za zgodovinske filme. Okoliška pokrajina je puščava.

Pot se nadaljuje čez najvišji prelaz gorovja Atlas na 2260m. Zvečer prispemo v Marakeš.

Tretji del potovanja skozi Maroko: Vsebina tega dela reportaže je potovanje od Marakeša do Imlila, ob vznožju gorovja Atlas, vzpon na vrh gorovja Atlas, vrnitev v Marakeš, iz Marakeša do Esaouirja na obali Atlantskega oceana, vrnitev v cesarsko mesto Marakeš in obisk znamenitosti. Iz **Imlila** se peš povzpemo do planinskega doma na 3200m. Ob poti so raztresena majhna berberska naselja, ob katerih domačini ponujajo okrepčilo planincem. Zjutraj vzpon na najvišji vrh Atlasa **Jabel Tupal** 4167m. Po treh dneh na gori se vrnemo v Marakeš. Sledi odhod na obalo Atlantika v Esaouiri. Ob poti so nasadi arganovih dreves in koze na njih, kar je posebna atrakcija za turiste.

Esaouira je čudovito ribiško mesto z utrdbo v starem pristanišču, kjer je Orson Welles posnel svojo klasično različico kultnega filma Othello. Esaouira je kraj z veliko umetniških vsebin, galerij, glasbenih

festivalov, pa tudi dobrih ribjih restavracij, trgovin s spominki in arganovim oljem. Zelo primerna za počitnice na dolgi peščeni obali.

Mesto **Marakeš** je zadnje od štirih cesarskih mest, ki jih obiščemo. Stari del mesta Marakeš (medina) je od leta 1985 na Unescovem seznamu svetovne dediščine. To je zaplet ozkih ulic s številnimi riadi – muslimanske hiše, vse obdane z rdečkastim zidom s številnimi vrati. V srednjem veku je bil politično, gospodarsko in kulturno središče takratnega Maroka. Med znanimi turističnimi atrakcijami so palača El Badi, Grobnice dinastije Saadinijan, trg Djema El-Fna, mošeja Kutubija, palača Bahia, vrtovi Jardin, tržnice, kot sta El Kebir in Souk Semmerine, vrtovi Menara, bazarji v medini, muzeji itd.

Palača El Badi iz srednjega veka, nekoč veličastna palača, bogato okrašena s številnimi sobami, bazeni in vrtovi, je bila sčasoma izropana. O njeni nekdanji veličini in lepoti danes govorijo le ostanki.

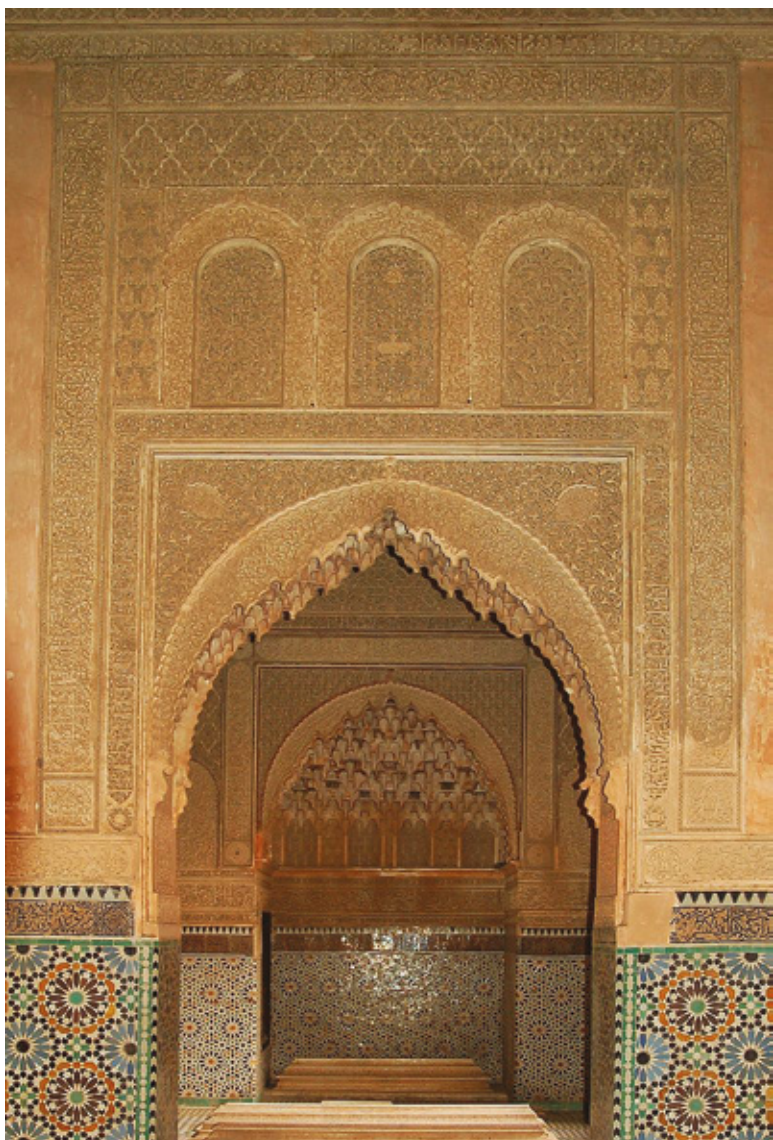
Grobnica dinastije Saadinijan, mavzolej iz 14. stoletja, je bil dolga leta obdan z obzidjem, skrit in nedostopen. Danes je zaradi vrhunske arhitekture tiste dobe ena največjih atrakcij Marakeša.

Jemaa-El-Fnaa, največji trg v Afriki, Unescova dediščina, podnevi gledališče in tržnica, ponoči pa restavracija na prostem, kjer lahko doživite vse okuse Maroka na enem mestu.

Mošeja Kutubija je najpomembnejša mošeja v Marakešu s 77 m visokim minaretom, ki je viden iz vseh delov Marakeša. Mošeja je bila ena največjih bogoslužnih krajev privržencev islama, ko je bila zgrajena v 12. stoletju.

Ta članek je bil napisan kot informacija o tej resnično zanimivi deželi. Poleg številnih imen in pojmov v tem članku, veliko zanimivih stvari ni omenjenih. Jasno je, da tisti, ki prvič spoznavajo to državo, ne bodo mogli z branjem članka dobiti popolne slike o vsem. Reportaža, ki je prikazana s sliko in živo besedo, daje boljši pogled na to državo.

Napisal Detiček Mirko
Prevod: Andrej Tošić

NA PLANINCAH...

SUVA PLANINA

Ta prispevek pišem v spomin na našega preminulega prijatelja in planinca Vinka Grgiča, člana Društva Slovencev Sava, s katerim smo skupaj z našim gorskim vodnikom Mirkom Detičkom opravili veliko lepih in nepozabnih vzponov na vrhove Balkana in Alp.

22 | december, 2024

Suva planina leži na jugovzhodu Srbije, vzhodno od Niša. Iz Beograda smo se nanjo odpravili Mirko Detiček, Vinko Grgič in jaz, trije izkušeni planinci. Pohod je bil priprava pred težjim vzponom na Gran Paradiso v italijanskih Alpah. Od Niša smo se najprej peljali proti vzhodu skozi Niško Banjo in potem skozi nekaj vasi ter proti večeru prišli do planinskega doma na Bojaninih vodah na višini 860 metrov. Tukaj se nam je pridružil še en planinec iz Vršca. Po deževni noči se je naredil jasen sončen dan s čistim zrakom. Bil je prijeten junijski dan in narava je kazala svoj najbolj razkošen obraz. Zeleni mladi travniki in drevesa, vse posejano s številnimi cveticami.

Pot je bila sprva dokaj položna, toda kmalu smo stopili v gozd in se začeli polagoma vzpenjati. Ob prijetni temperaturi zraka smo poslušali petje gozdnih ptic. Naenkrat smo iz senčnega gozda prišli na sonce. Namesto zelenih krošenj so nas obdajala le suha stebila dreves. Moralo je biti po hudi nevihti, ki je drevesa polomila. Na izhodu iz gozda smo že hodili po grebenu Suve planine, ki se imenuje Devojački grob. O njem pripovedujejo legende. Nadmorska višina tam je okrog 1300 metrov.

Zdaj smo bili na odprtem travnatem terenu. Naravnost po grebenu nas je peljala pot do najvišjega vrha Trem, ki je visok 1800 metrov. Na nasprotni strani se greben razteza še do drugega vrha Sokolov kamen. Bili smo torej na nekakšnem sedlu. Severno pobočje grebena je strm, skoraj navpičen prepad v dolino, kakšnih 800 metrov globoko. Južno pobočje je veliko bolj prijazno in se postopoma spušča v drugo dolino. Daleč spodaj smo videli vasi, kot iz letala. Na grebenu nismo videli niti enega drevesa, toda vse je bilo bujno zeleno od mladih trav in grmičevja in vse polno je bilo različnih planinskih cvetlic. Rasle so posamično ali v gostih »preprogah«. Med njimi so na zeleni podlagi izstopale zlate lilije, ki so se kar bleščale na soncu. Pot nas je vodila ves čas navzgor, brez vmesnih spuščanj, in hitro smo se znašli na širokem zaobljenem vrhu, kjer stoji mali kamniti stolp. Razgled na bližnje gore in doline je bil čudovit, vreme prijetno, mi pa nismo bili preveč utrujeni in smo uživali. V daljavi smo opazovali

deževne »zaves« poletnih nalivov. Na srečo nas niso dosegli. Po oddihu smo se po isti poti spustili do Devojačkega groba. Spust je seveda lažji in tako smo imeli pri sestopanju več časa za opazovanje čudovite narave. Od sedla sva se z Vinkom povzpela še na Sokolov kamen. Še en prijeten vzpon, ki naju je nagradil z novimi razgledi.

Na koncu smo se vsi skupaj spustili do planinskega doma, kamor smo prišli proti večeru.

Naslednji dan smo se odpravili še na tretji vrh Suve planine, ki je nekoliko bolj oddaljen od prvih dveh. Imenuje se Mosor in je visok malo manj kot 1000 metrov. Pot do njega pelje skozi gozd in šele sam vrh je gola, strma skala. Ker leži na severnem koncu grebena Suve planine, se z njega vidi celoten greben z vrhovoma Sokolov kamen in Trem, na nasprotni strani pa se odpira pogled na mesto Niš, ki leži globoko v dolini. Vreme ni bilo tako lepo kot prejšnji dan in čeprav smo se vzpeli po soncu, je vrh Trema že zastiral oblak, ki je bil videti kot pripeta zastava.

Pohiteli smo v dolino in se še pred dežjem odpeljali do Niške Banje poiskat kakšno gostilno.

Branko Zorko

Založnik: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVO SAVA

Beograd, Terazije 3/IX, tel +381 11 33 40 875, e-mail: office@drustvosava.org, www.drustvosava.org

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik,
Ivana Mandić, Tijana Velikinac in Branko Zorko

Prevod in lektura: Boštjan Božič, Maja Đukanović, Tanja Tomazin,
Jelena Budimirović Miličević, Andrej Tošić, Vladica Kljajić,
Teodora Živojinović, Katarina Zelenović, Tamara Petrović, Jovana
Vuković, Jelena Babić, Tamara Pandurović, Snežana Cvjetković
in Lidija Čolić.

Likovno-grafična priprava: Desanka Stefanović

Bilten je brezplačen. Izdajanje Biltena financira Urad Vlade
Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki pred-
stavljajo osebno mnenje avtorjev, ki ni nujno enako mnenju ured-
ništva. Delo v Biltenu je volunteersko.

V letu 2024 so nas zapustile članice:

Breda Vlahović, 24.7.1935, Beograd
Božica Toskić, 27.12.1935, Ravna Reka
Ivana Miljković, 26.8.1938, Ilirska Bistrica
Beatrika Minić, 10.5.1951, Podgrad
Nada Markuš, 21.10.1956, Beograd

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
061

BILTEN / Društvo Slovenaca „Sava“ u Beogradu
ISSN 1452-9092= Bilten (Društvo Slovenaca „Sava“ u Beogradu)
COBISS.SR-ID 140641548